

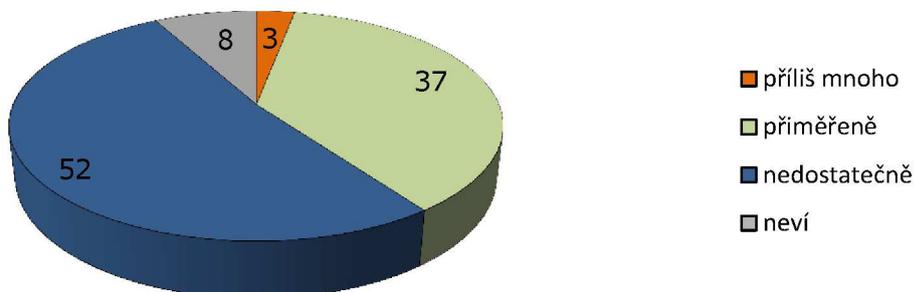
Názory občanů na vybraná opatření v rodinné politice – listopad 2014

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v14-11
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	3. – 10. 11. 2014
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1085
Počet tazatelů:	253
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	ES.3, ES.4
Zveřejněno dne:	7. ledna 2015
Zpracovala:	Naděžda Čadová

Do svého listopadového šetření CVVM zařadilo otázky týkající se tématu rodinné politiky. Všechny respondenty jsme se nejprve zeptali, nakolik se podle nich vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi.¹

Graf 1: Jak se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 11. 2014, 1085 dotázaných ve věku od 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

Jak ukazuje graf 1, více než polovina českých občanů (52 %) se domnívá, že vláda se o sociální situaci rodin s dětmi stará nedostatečně, více než třetina (37 %) si myslí, že se stará přiměřeně, a jen nepatrná část (3 %) je toho názoru, že vláda rodiny s dětmi podporuje příliš mnoho. 8 % dotázaných nedokázalo na položenou otázku odpovědět a zvolilo proto odpověď „nevím“.

Podrobnější analýza dat odhalila, že obecný názor na rodinnou politiku vlády souvisí s některými sociodemografickými charakteristikami populace. Přesvědčení, že vláda se o situaci rodin s dětmi stará nedostatečně, je statisticky významně častější mezi lidmi hodnotícími životní úroveň své domácnosti jako špatnou, rodiči se 2 a více nezaopatřenými dětmi, rodiči na mateřské nebo rodičovské dovolené, nezaměstnanými a lidmi, kteří se sami na škále politické orientace řadí k levici. O tom, že starost vlády o rodinnou politiku je přiměřená či dokonce přílišná, jsou naproti tomu častěji přesvědčeni lidé deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti a ti, kteří se řadí na pravou část politického spektra.

Tabulka 1: Jak se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi (v %)

	II/ 2004	XI/ 2006	XI/ 2007	XI/ 2008	XI/ 2009	XI/ 2010	XI/ 2011	XI/ 2012	XI/ 2013	XI/ 2014
nedostatečně	71	47	57	55	53	50	58	66	62	52
přiměřeně	24	42	34	38	38	41	34	27	31	37
příliš mnoho	2	4	2	2	4	3	2	2	2	3
neví	3	7	7	5	5	6	6	5	5	8

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*.

Časové srovnání s dřívějšími šetřeními nabízí tabulka 1. Podíl těch, kdo péči státu o sociální situaci rodin s dětmi pokládají za nedostatečnou, v porovnání s předcházejícím výzkumem realizovaným v listopadu 2013 poklesl o 10 procentních bodů a v porovnání se šetřením z listopadu 2012 dokonce o 14 procentních bodů. Současné hodnocení se tak po výrazně kritičtějším období let 2011 až 2013 vrátilo na úroveň z let 2008 až 2010. Podíl respondentů, kteří se domnívají, že stát sociální situaci rodin s dětmi řeší příliš mnoho, zůstává setrvale nízký a po celou dobu sledování se pohybuje v rozmezí 2 až 4 %.

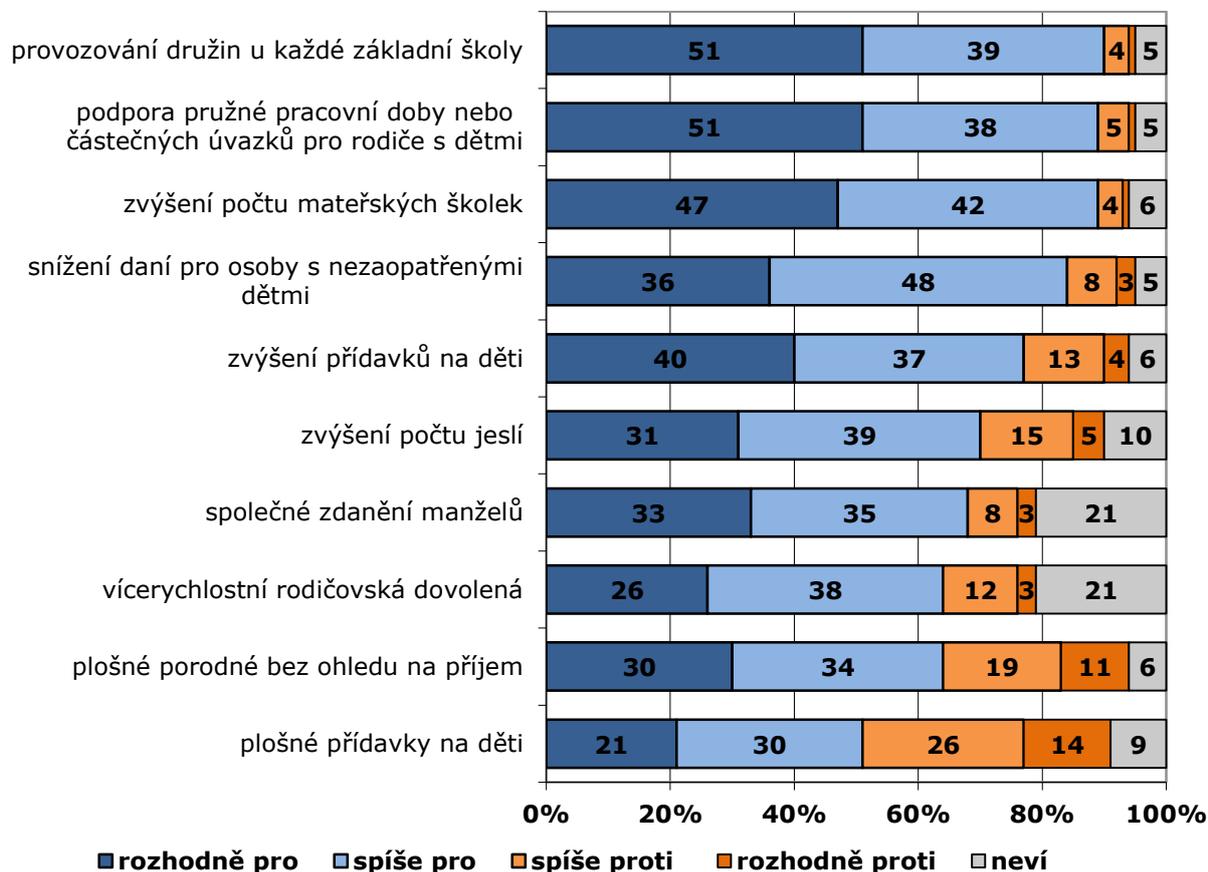
Všech respondentů jsme se dále zeptali, jaký je jejich názor na uplatňování či zavádění konkrétních opatření státu v oblasti rodinné politiky.² Odpovědi respondentů zachycuje graf 2. Obecně můžeme konstatovat, že všechna opatření týkající se rodinné politiky jsou občany velmi vítána. Získaná informace se tedy týká spíše toho, která z těchto opatření jsou obecně pokládána za relativně více žádoucí a která za o něco méně potřebná. Podporu nadpoloviční většiny dotázaných však získala všechna opatření, na která jsme se ve výzkumu dotazovali.

Celkem přibližně devět z deseti Čechů souhlasí s tím, aby v každé základní škole byla provozována družina (90 % je rozhodně nebo spíše pro), aby byla podporována pružná pracovní doby a částečné úvazky pro rodiče s malými dětmi (89 %) a aby se zvýšil počet mateřských školek (89 %). 84 % občanů by rovněž uvítalo snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi. Pro zvýšení přídatků na děti se vyjadřují více než tři

² Znění otázky: „Co si myslíte o následujících opatřeních? Jste pro nebo proti, aby byla uplatňována, či zaváděna?“ a) Snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, b) zvýšení počtu jeslí, c) zvýšení počtu mateřských školek, d) podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi, e) společné zdanění manželů, f) zvýšení přídatků na děti, g) provozování družiny u každé základní školy, i) „vícerychlostní“ rodičovská dovolená s různými výškami příspěvků podle počtu let strávených na dovolené, což znamená, že za kratší dobu jsou vyšší platby, za delší dobu platby nižší, j) zavedení plošného přídatku na děti, tedy že přídatek je vyplácen všem, bez ohledu na příjem, k) zavedení vyplácení plošného porodného, tedy že porodné je vyplácené všem bez ohledu na příjem.“ Varianty odpovědi: rozhodně pro, spíše pro, spíše proti, rozhodně proti.

čtvrtiny veřejnosti (77 %) a sedm z deseti oslovených by souhlasilo se zvýšením počtu jeslí (70 %). Relativně nižší je podpora společného zdanění manželů, vícerychlostní rodičovské dovolené a vyplácení plošného porodného bez ohledu na příjmy, tato opatření podpořily přibližně dvě třetiny dotázaných. Ze všech dotazovaných opatření má nejnižší podporu myšlenka vyplácení plošného přídatku na děti, již nicméně stále ještě podporuje přibližně polovina lidí (51 %).

Graf 2: Názory na uplatňování či zavádění konkrétních opatření státu v rodinné politice (v %)

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle celkového procentuálního podílu pozitivního názoru (tj. rozhodně pro + spíše pro).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 3. – 10. 11. 2014, 1085 dotázaných ve věku od 15 let, osobní rozhovor.

Poznamenejme, že relativně nižší souhlas s uplatňováním plošných dávek, který jsme zaznamenali, koresponduje s tím, že Češi obecně preferují nikoli plošné, nýbrž adresné poskytování sociálních dávek a služeb: jak o tom CVVM referovalo v nedávné tiskové zprávě, pro adresnost sociálních dávek a služeb se v listopadovém šetření vyslovilo 55 % dotázaných.³ Na druhou stranu získaná data svědčí o tom, že právě rodinná politika je oblastí, kde je ochota akceptovat plošné vyplácení dávek větší.

Tabulka 2 prezentuje názory veřejnosti na uplatňování opatření státu v rodinné politice v časovém srovnání. Podpora zavádění či uplatňování všech sledovaných opatření v rodinné politice zůstala stejná jako v loňském roce, došlo pouze k mírnému poklesu podílu občanů, kteří by podpořili společné zdanění manželů (pokles o 5 procentních bodů).

³ Viz tiskovou zprávu CVVM *Názory české veřejnosti na sociální zabezpečení – listopad 2014*, která byla vydána 5. ledna 2015.

Tabulka 2: Názory na uplatňování či zavádění konkrétních opatření státu v rodinné politice – časové srovnání (v %)

	XI/04	XI/06	XI/08	XI/10	XI/11	XI/12	XI/13	XI/14
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
provozování družiny u každé základní školy	82/8	78/8	86/9	82/9	87/5	88/5	89/5	90/5
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	92/4	90/4	91/4	87/6	91/5	90/5	92/3	89/6
zvýšení počtu mateřských školek	55/26	66/17	84/8	81/10	84/7	86/7	89/5	89/5
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	91/5	87/7	88/10	79/14	84/11	89/8	87/8	84/5
zvýšení přídavků na děti	89/7	76/16	83/14	72/21	78/17	80/14	78/15	77/17
zvýšení počtu jeslí	41/39	48/34	63/25	64/23	66/22	69/21	70/20	70/20
společné zdanění manželů	73/7	73/8	72/11	70/13	71/9	72/9	73/10	68/11
vícerychlostní rodičovská dovolená	-	-	-	58/19	60/17	65/16	66/15	64/15
plošné porodné	-	-	-	-	60/33	66/28	65/29	64/30
plošné přídavky na děti	-	-	-	-	45/46	51/42	51/42	51/40

Pozn.: „+“ znamená součet odpovědí „rozhodně pro“ a „spíše pro“, „-“ je součet odpovědí „spíše proti“ a „rozhodně proti“. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.